

Лекція № 7**Тема: Відгодівля свиней****План**

- 1. Відгодівля свиней**
- 2. Типи відгодівлі**

1. Відгодівля свиней Відгодівля свиней є заключним процесом виробництва свинини. Від раціональної його організації значною мірою залежать інтенсивність ведення і рентабельність свинарства. Основна мета відгодівлі — одержання від тварин максимального приросту живої маси в найкоротші строки з найменшими витратами кормів на одиницю продукції.

Для різних видів відгодівлі характерні свої особливості, пов'язані з такими чинниками, як вік тварин, стать, породні якості, будова тіла, поживна цінність кормів, склад раціону, способи підготовки кормів й утримання свиней у різні періоди росту, мікроклімат у приміщеннях, маса свиней при зніманні з відгодівлі та ін. Інтенсивність росту свиней визначають величиною середньодобових приростів і кількістю днів, необхідних для досягнення живої маси 100 кг. **Існує три види відгодівлі: м'ясна, беконна та до жирних кондицій.**

М'ясна відгодівля Для виробництва м'ясної свинини на відгодівлю ставлять нормально розвинених поросят різних порід (чистопородних, помісних або гідридних) у 3 – 4-місячному віці за досягнення 30 – 40 кг і закінчують через 4 – 4,5 міс. Відгодівлю організовують у два періоди: перший (підготовчий) триває від 3- до 5,5-місячного, другий (заключний) — від 5,5- до 8-місячного віку. За перший період відгодівлі підсвинки досягають живої маси 60 кг за середньодобових приростів 500 г та витрати кормів 4,2 – 4,5 к. од на 1 кг приросту, за другий — 120 – 130 кг за середньодобових приростів 600 – 700 г і витрати кормів 5,0 – 5,5 к. од. на 1 кг приросту.

У разі м'ясної відгодівлі використовують різноманітні корми, які є в господарстві. За відсутності спеціальних комбікормів згодовують кормосуміші та застосовують змішаний тип годівлі, вводячи до раціону свиней концентровані, соковиті і грубі корми та відходи технічних виробництв (табл. 6.15).

Найпоширенішими типами годівлі є концентратний, концентратно-картопляний, концентратно-коренеплідний, концентратно-силосний та відгодівля з використанням харчових відходів. Орієнтовні суміші концентрованих кормів для м'ясної відгодівлі молодняку, % за масою

Корми Варіант кормових сумішей Кукурудза Ячмінь Овес Горох Люпин Висівки Шрот соняшниковий Рибне борошно

Картопля багата на вуглеводи, але містить мало протеїну, мінеральних речовин і вітамінів. Тому до раціону відгодівельних свиней необхідно вводити горох, макуху, збиране молоко, рибне, кісткове та трав'яне борошно з бобових культур, а в літній період — зелену масу.

У разі згодовування молодняку впродовж тривалого періоду цукрових буряків до їхнього раціону додають білково-мінеральновітамінні добавки, оскільки цукрові буряки характеризуються низьким вмістом протеїну, кальцію, фосфору та вітамінів.

Годують повноцінними раціонами. Для підсвинків живою масою 40 – 70 кг і середньодобовими приростами 650 г з розрахунку на 100 кг живої маси необхідно давати 4,8 к. од. із концентрацією енергії не менше ніж 1,2 к. од. у 1 кг сухої речовини, для тварин живою масою 71 – 120 кг — відповідно 4,2 та 1,28.

Особливу увагу приділяють наявності перетравного протеїну, норма якого 115 – 120 г на 1 к. од. на початку та 90 – 110 г у кінці відгодівлі. Протеїн має бути повноцінним, особливо за такими незамінними амінокислотами, як лізин, метіонін, цистин. У сухій речовині раціону для молодняку живою масою 40 – 70 кг лізину має бути 0,7 – 0,73, метіоніну + цистину 0,42 – 0,44 %, а для тварин живою масою 71 – 120 кг відповідно 0,6 – 0,65 та 0,36 – 0,4 %.

Великого значення у відгодівлі свиней надають нормуванню за мінеральними речовинами і вітамінами. У перший період відгодівлі в раціоні повинно бути: кальцію — 0,84, фосфору — 0,7 %, а в другий — відповідно 0,81 і 0,67 %. Потребу свиней щодо натрію та хлору забезпечують додаванням кухонної солі — 0,58 % до сухої речовини.

Для збалансування раціонів за амінокислотами та мінеральними речовинами свиням згодовують корми тваринного походження (збиране молоко, сироватку, склотини, м'ясне, м'ясо-кісткове та рибне

борошно), а також використовують білково-мінерально-вітамінні добавки, які дають можливість збалансувати раціон і за основними вітамінами.

Беконна відгодівля Це особливий вид відгодівлі молодняку, за якого одержують м'ясо високої якості. Беконном називають молоду свинину, виготовлену у вигляді половинок розробленої туші без голови, хребта, лопатки, нижніх ділянок кінцівок і особливим способом просолену та прокопчену.

Для беконної відгодівлі відбирають підсвинків живою масою 25 – 30 кг у 3-місячному віці білої масті, на середніх за висотою кінцівках, без ушкоджень шкіри, з довгим рівним тулубом, легкими лопатками, відносно невеликою головою, широкими і добре розвиненими окостами. Таким вимогам найбільше відповідає молодняк породи ландрас, великої білої, естонської беконної, полтавської м'ясної, української м'ясної та їх помісей.

Тварин на бекон відгодовують у два періоди. Перший триває від 2,5- до 5 – 5,5-місячного віку за середньодобових приростів 450 – 500 г, другий — від 5 – 5,5- до 7,5 – 8-місячного віку за середньодобових приростів не нижче від 600 г і досягнення живої маси молодняку 95 – 105 кг.

Високоякісний бекон приємний на смак, блідо-рожевого кольору, з добре вираженою мармуровістю, сала рівномірно розподілене по поверхні туші, білого кольору, щільне. На спині і поперековій ділянці товщина сала має бути від 15 до 35 мм без шкіри, маса туші — не менше ніж 53 і не більш як 72 кг, на грудинці — мінімум два-три шари м'яса, довжина беконної півтуші — не менше ніж 75 см.

Бекон високої якості отримують тільки за згодовування раціонів, збалансованих за всіма поживними речовинами, особливо за протеїном. На початку відгодівлі його кількість на 1 к. од. має становити 120 – 140, у кінці — 90 – 100 г. При цьому краще використовувати спеціальні комбікорми. Відгодівлю можна здійснювати і на концентратно-картопляних та концентратно-коренеплідних раціонах, у складі яких концкорми становлять 60 – 70 %.

До кормів, що поліпшують якість бекону в другий період відгодівлі, відносять ячмінь, горох, жито (до 30 – 40 % за поживністю), просо, люпин, вику, збиране молоко, бідне на жир рибне борошно, зелені та соковиті корми, які погіршують — м'ясне борошно, макуху, рибні відходи, мелясу, висівки, овес, сою та кукурудзу у випадках, коли вони становлять більше ніж 35 % за поживністю. Останні згодовують в обмеженій кількості або повністю виводять з раціону за місяць до завершення відгодівлі.

Для отримання бекону відгодованих свиней обробляють у шкурі з використанням таких технологічних процесів, як обшпарювання і обпалювання в спеціальних печах за температури 900 – 1000 °С протягом 30 с.

Із бекону виготовляють високоякісні продукти — корейку, грудинку, різні сорти окостів, рулети тощо

Відгодівля до жирних кондицій Основна її мета — за короткий строк отримати велику кількість сала, внутрішнього жиру, а також м'яса. Для такої відгодівлі використовують вибракуваних старих і малопродуктивних свиноматок та кнурів, а також перевірюваних свиноматок і молодняк. Кнурів перед відгодівлею каструють.

Тварин комплектують у кормові групи по 20 – 25 голів у станку з урахуванням живої маси, віку та статі. В разі збільшення кількості свиней у групах понад 100 голів середньодобові прирости та оплата корму знижуються на 17 і 33 % відповідно.

Тривалість відгодівлі до жирних кондицій — 60 – 90 днів. За цей період жива маса свиней збільшується на 50 – 60 %, товщина сала в дорослих становить не менше ніж 70, у тих, що ростуть, — понад 40 мм за середньодобових приростів 800 – 1000 г і витрати кормів на 1 кг приросту 6,5 – 8,5 к. од. Вихід сала досягає 60 %, забійний вихід — 80 – 85 % проти 70 – 75 % в разі м'ясної та беконної відгодівель. Перевірюваних свиноматок відгодовують до 160 – 180, молодняк — більш як 150 кг. Оскільки в перший період відгодівлі (30 – 45 днів) свині характеризуються підвищеним апетитом, у раціонах переважають в основному дешеві об'ємисті корми. В кінці відгодівлі кількість останніх зменшують, а концентрованих — збільшують.

Свиням у разі відгодівлі до жирних кондицій на 100 кг живої маси згодовують: кормових одиниць — 3,8; перетравного протеїну на 1 к. од. дорослим — 70, молодим — 80 г; кальцію — 0,8 %, фосфору — 0,67, кухонної солі — 5,8 від сухої речовини; каротину — 3,7 мг на 1 кг сухої речовини. Якщо свиней утримують у закритих приміщеннях, то нормують і вітамін В із розрахунку 0,19 тис. МО.

Серед основних кормів, які використовують, — кукурудза, зернові відходи, зелені корми, картопля, коренеплоди, жом, харчові відходи та ін. В останній місяць відгодівлі до раціону свиней вводять картоплю, ячмінь, горох, просо, які сприяють підвищенню якості м'яса та сала. Сою, гречку, рибу, рибне борошно, кукурудзу, макуху як такі, що погіршують якість сала, в кінці відгодівлі з раціону виключають.

Мінімальні вимоги до показників продуктивності свиней за інтенсивної технології вирощування

Рівень продуктивності в разі строків відлучень Показник ня, днів 56 42 35

Тривалість підсисного періоду, днів 56 42 35

Кількість опоросів на свиноматку за рік 1,9 2,0 2,1

Кількість поросят при народженні на свиноматку за рік, голів 16 17 18

Реалізація свиней на свиноматку за рік, голів 13,5 14,0 14,5

Маса поросят при відлученні, кг 15 10 8

Середньодобовий приріст, г: на вирощуванні і відгодівлі 383 – 400 на відгодівлі 450 – 500

Виробництво свинини на початкову голову, кг 104 – 113

Витрати корму на 1 кг свинини в живій масі, к. од. 6,5

Технологічний вихід, %, не більше 20

У тому числі: поросят сисунів 12 поросят на дорощуванні 6 молодняку на відгодівлі 2

Опорос та утримання підсисних свиноматок. Виробнича група тварин на дільницю надходить за 2 – 4 дні до опоросу, де її утримують до відлучення поросят в індивідуальних станках, розміщених в ізольованих секціях по 30 – 60 станків у кожній. Після відлучення поросят свиноматок переводять для осіменіння на дільницю холостих і свиноматок першої половини поросності.

Дорощування поросят. Із молодняку, який надходить на дорощування, формують групи по 25 – 30 голів і утримують у групових станках із розрахунку 0,35 м² площі станка на одну голову, а з досягненням підсвинками живої маси 35 – 40 кг — переводять на дільницю відгодівлі.

Відгодівля свиней. Її тривалість становить 116 – 120 днів до досягнення молодняком живої маси 112 – 120 кг. Вік зняття з відгодівлі залежно від потужності комплексу досягає 222 – 240 днів. У приміщеннях для відгодівлі молодняк утримують у групових станках по 25 – 30 голів із розрахунку 0,7 – 0,8 м² на одну голову (рис. 6.9). Після завершення відгодівлі тварин здають на м'ясопереробне підприємство.

Залежно від потужності комплексу перші дві дільниці можуть бути об'єднані в одну — холостих і поросних свиноматок. У господарствах великої й середньої потужності приміщення для утримання свиней з'єднані галереєю, по якій групи тварин переміщують із однієї дільниці на іншу та транспортують корми.

Комплекс на 108 тис. голів за рік має 19 свинарників (сектор відтворення — 9, відгодівлі — 10 корпусів), на 12 тис. голів — 8 (для репродукції — 5, відгодівлі — 3). Технологією останнього передбачена годівля свиней вологими сумішами, тому на такій свинофермі досить розвинена кормова зона, до складу якої входять кормоцех із сховищем коренеплодів, склад трав'яного борошна, силососховище, майданчик для буртів коренеплодів та автоваги.